

ВПЛИВ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ.

Шарлай Н.М. Українська медична стоматологічна академія

Взаємовідносини між людиною і природою — найбільша проблема, яка хвилює сучасне суспільство. Це й зрозуміло, бо природа — один з компонентів середовища існування людини, і від її стану залежить майбутнє всього людства. Природа — у широкому розумінні слова — це увесь матеріально-енергетичний та інформаційний прояв Всесвіту. Безумовно, це поняття стосується і живого світу планети Земля, у тому числі людини. Природне середовище або довкілля обумовлено наявністю абіотичних та біотичних чинників існування людини у навколишньому середовищі. Між людиною і навколишнім середовищем встановлюються різні зв'язки і відносини, які дають можливість жити людині як природному і громадському суспільстві. Однак, в цих зв'язках і відносинах можуть відбуватися зміни, що загрожують життю людини. Тому, на протязі своєї історії люди намагалися встановити згоду з навколишнім середовищем, щоб забезпечити умови свого існування. Встановлення цієї згоди визначено ступенем історичного розвитку суспільства та соціальними відносинами в ньому. Деградація одного компонента раніше чи пізніше веде до деградації іншого. Нарешті, порушення екологічної рівноваги в природі (забруднення атмосфери, ґрунту, води, морів, накопичення твердих відходів і отруйних речовин в їжі, шум, радіоактивні елементи) є результатом засвоєння природи, виробництва в соціально-економічних умовах, при яких мета виробництва — присвоєння якомога більшого багатства. Забруднення навколишнього середовища впливає на здоров'я різними шляхами і практично може впливати через всі сфери контакту людини із природою. З цього випливає, що для людини несприятливим є забруднення будь-якого із компонентів природного середовища. Уражені можуть бути різні системи і органи. Особливо велику роль при цьому відіграє атмосфера. Саме поняття "здоров'я" визначається по-різному, а навколо понять "здоров'я" і "хвороба"

все ще продовжуються дискусії.[1] Нині найбільш поширене поняття "здоров'я" запропоноване в 1963 році ВОЗ: "Здоров'я — це стан повного фізичного, духовного і соціального добробуту, а не тільки відсутність хвороб і фізичних дефектів". Є визначення здоров'я з позицій системного підходу. Він розглядає здоров'я як цілісний багатомірний стан (охоплює позитивні і негативні сторони), який розвивається в процесі реалізації генетичного потенціалу в умовах конкретного соціального (в тому числі медичного обслуговування), і екологічного середовища, дозволяє людині рівною мірою виконувати біологічні і соціальні функції. Територіальний розподіл захворювання населення тісно пов'язаний з екологічною ситуацією в Україні. В сучасних складних екологічних умовах відбуваються значні структурно-динамічні порушення стану здоров'я людей, фізичного розвитку, зміна характеру патології населення — поступово зростання в структурі захворюваності і смертності населення частини неепідеміологічних хронічних захворювань і відповідно зменшення частки інфекційних захворювань. Встановлено, що довготривале забруднення атмосферного повітря сірчаним газом, окислами вуглецю, азоту та іншими речовинами шкідливо впливає на здоров'я людини. При цьому зростає загальна захворюваність населення, яка зумовлена ураженням окремих органів і систем організму — легеневої (пневмонії, бронхіальна задуха та інші неспецифічні хвороби легень) і серцево-судинної (гіпертонічна хвороба, інфаркт міокарду, хронічні хвороби). Великий вплив на рівень серцево-судинних, легневих та інших захворювань має сумарне забруднення атмосферного повітря. При концентрації його в 5 ГДК спостерігається суттєве зростання певних форм і груп захворювань (бронхіти, бронхіальна астма, авітамінози, розлади нервової системи), а також збільшення загального числа дітей з хронічними хворобами. При сумарному забрудненні атмосферного повітря на рівні 10 ГДК спостерігається значне збільшення хронічних захворювань не тільки серед дітей, але і серед дорослих. Для деяких захворювань (ішемічна хвороба серця, гострі респіраторні хвороби і

грип) суттєве їх поширення спостерігається тільки на рівні 20 ГДК. Такі хвороби, як захворювання органів травлення, корелюють з атмосферним забрудненням лише за умови його спільної дії з іншими факторами. Найбільш небезпечні промислові викиди для здоров'я дітей. У зв'язку із забрудненням атмосферного повітря знижуються адаптивні можливості дитячого організму, що призводить до зміни дихальних функцій і збільшення рівня легеневої патології. У наш час не викликає сумнівів те, що здоров'я людей безпосередньо пов'язано зі станом навколишнього середовища. Розміри і цілі не дозволяють детально зупинитися на розгляді цієї проблеми, однак це питання має дуже велике значення для прийняття рішень в області навколишнього середовища, і інформація про здоров'я людей — найважливіший фактор, який повинен прийматися до уваги.

Література

1. Билич Г.Л., Назарова Л.В. Основы валеология. — СПб, 2000.— 558 с.
2. Бойчук Л. Д., Соломенно Е.М., Бугай О.В. Екологія і охорона навколишнього середовища: Навч. посіб. — Суми: Університетська книга, 2003. — 284 с.